

Landsudvalget for Heste

Nyhedsbrev Juli/2015

Hermed det andet nyhedsbrev fra Landsudvalget for Heste. Nyhedsbrevet bliver udsendt på mail til alle hestefolk, der måtte ønske det. Nyhedsbrevet dækker relevante emner indenfor hestehold og hesteavl, og udkommer efter behov. Vi håber, du finder vores informationer nyttige, og hører selvfølgelig gerne fra dig, hvis du ønsker yderligere uddybning. God læselyst.

Formanden har ordet:

Vi er nu midt i sæson 2015. Vi er ved at være igennem perioden med bedækninger og folinger, og har nu taget hul på skuer og kåringer. Det er kernen i avlsarbejdet, og det er vel det, som vi alle brænder allermost for. Vi fornemmer, at vi har lidt mere aktivitet i sektoren i denne sæson, og venter nu spændt på at se, om bedækningstallene også vil bekræfte vores fornemmelse senere på året.

De bedste sommerhilsner til alle hestefolk
Hans Marius Jørgensen, Formand for Landsudvalget for Heste

SEGES Heste på Facebook er kommet godt fra start

Hesteafdelingen i SEGES er nu på Facebook, hvor meget nyttig viden løbende bliver udsendt. Den første tid på Facebook har været en meget god erfaring. Mange af vores brugere og kunder har taget facebookside til sig og delt vores rådgivning i egne netværk, så vores artikler er blevet læst af adskillige tusinde. Det giver mulighed for, at vores rådgivning kan komme en meget bredere kreds af hestefolk til nytte. Derfor en stor tak for den positive modtagelse, og vi glæder os meget til fortsættelsen.

Hvis du endnu ikke har været på vores Facebookside, finder du os ved at søge på "SEGES Heste".

Med venlig hilsen
Jørgen Kold, SEGES Heste

Eksport af heste til Kina

Kina kan indenfor de kommende år blive et interessant marked for eksport af dansk opdrættede heste. For nuværende er der dog så massive administrative udfordringer, at eksport til Kina er næsten umuliggjort. SEGES Heste har arbejdet for at få udfordringerne på dagsordenen hos de danske fødevaremyndigheder, og der pågår nu reelle forhandlinger mellem de kinesiske og de danske myndigheder. Udfordringerne består i, at de kinesiske myndigheder stiller krav til frihed for en række sygdomme, hvor dansk område ikke kan erklæres frit, da der er tale om ikke-anmeldepligtige sygdomme. Der arbejdes for, at disse sygdomme udgår af protokollen for eksport af heste til Kina, eller alternativt at de generelle krav ændres til krav om, at de konkrete eksportbesætninger kan erklæres fri for sygdommene. Der håbes på en snarlig etablering af reelle muligheder for at afsætte heste til det kinesiske marked.

Fælles én-dags materialprøve 2015

Landsudvalget for Hestes fælles én-dags materialprøve 2015 finder sted på Vilhelmsborg lørdag den 19. september. Propositionerne herfor kan rekvireres hos SEGES Heste eller ses på vores hjemmeside [her](#):

Sidste tilmeldingsfrist er mandag den 17. august 2015.

Tilmeldingsgebyr for avlsgodkendte hingste: 2.050,- kr. inkl. moms.

Tilmeldingsgebyr for hopper/vallakker: 1.250,- inkl. moms.

Opstaldning: 500,- kr. inkl. moms pr. døgn.

De deltagende avlsforbund betaler et lignende beløb – vær sikker på at det aktuelle avlsforbund er indstillet på dette.

Er der spørgsmål, er du velkommen til at kontakte Jørgen Finderup tlf.nr. 8740 5471 eller Pernille Halkjær Justesen tlf.nr. 8740 5475.

Gebyr og eventuelt betaling opkræves inden prøven.

Brug avlsforbundenes egen mærkningsordning

Sæsonen for chipmærkning af årgangens føl skydes snart i gang

Sæsonen starter med flere end 25 mærkepladser, hvor SEGES Hestes identitetsmærkere står klar til at modtage føllene.

Pladserne forløber hen over sommeren, typisk i forbindelse med forbundenes arrangementer, og de er geografisk fordelt ud over landet.

Man kan møde op med sit føl uden forudgående tilmelding, også selv om føllet ikke deltager i det pågældende arrangement. Det kræver bare, at folingen er indberettet til SEGES Heste, og man har modtaget kvittering for følindberetningen. Denne kvittering og moderhoppen, samt dennes originale papirer, skal medbringes ved mærkning.

Prisen for chipmærkning på disse pladser er 265 kr. inkl. moms. En oversigt over, hvor der er mærkepladser, finder du på www.hestekontoret/mærkningspladser

ID-mærkerne kan komme hjem til dig – også efter arbejdstid

Føllene kan også mærkes, hvor de er opstaldet. Vores id-mærkere kører hen over efteråret i lokalområderne, og opdrætterne får automatisk tilbud om mærkning en uges tid før vi er i området.

Er du forhindret på det tilbudte tidspunkt, kontakter du blot id-mærkeren, og du vil så få tilbudt et andet tidspunkt – dette kan også være efter kl. 16, hvis det passer bedre i din hverdag.

Vores id-mærkere er alle specialuddannede, og har mange års erfaring i signalementsbeskrivelse og mærkning og selvfølgelig håndtering af heste.

Chipmærkning hjemme koster kr. 695,- inkl. moms for første føl og kr. 380,- inkl. moms for efterfølgende føl på samme adresse.

Hesteafgiftsfonden

Hesteafgiftsfonden er en fond, som alle hestefolk bidrager til, når heste eksporteres, slagtes eller destrueres. Så bidrages der nemlig med 125 kr. til fonden. Formålet med fonden er at styrke hesteholdets udviklingsmuligheder i Danmark. Dette gøres gennem støtte til projekter til gavn for det danske hestehold.

SEGES Heste støtter hvert år fonden ved at bidrage med knap 400.000 kr. til afholdelse af fondens sekretariat og generelle administration. Dette gør SEGES Heste med ønsket om, via fonden, at fremme gode projekter til nytte for hele hestesektoren.

Tilskudsmidler kan søges til f.eks. afsætningsfremmende projekter, forskning, sygdomsforebyggelse og andre godkendte formål. Ansøgningsfristen for støtte til projekter i 2016 er den 14. august 2015.

På hesteaftgiftsfonden.dk gives der nærmere information herom.

Kvaliteten af avlshopperne udgør forskellen

Hvad ønsker du dine avlshopper skal give videre?

Af konsulent Jørgen Finderup, SEGES Heste

“Avlshoppernes kvalitet og kombinationen med den rigtige hingst er afgørende for, om man er konkurrencedygtig og har succes som avler”.

Hesteavl er meget langsigtet og forbundet med store omkostninger. Det er derfor meget vigtigt at gøre sig overvejelser om målet med avlsarbejdet i egen besætning:

“Er middel godt nok - eller skal det være særdeles godt for at være godt nok?”

Når man har gjort sig overvejelser om ambitionsniveauet, og præciseret målene på kortere og længere sigt, kan man fortsætte med overvejelser om mulighederne i det nuværende hestehold.

Kvaliteten af avlshopperne udgør forskellen!

Den vigtigste ressource for den enkelte avler er avlshoppernes kvalitet. Avlshoppernes kvalitet i forhold til den øvrige avlsbestand er afgørende for hvad man kan forvente sig som avler.

Det kan være nyttigt at stille sig selv følgende spørgsmål:

“Hvad ønsker du at dine avlshopper skal give videre til afkommet?”

Hvis de egenskaber man ikke ønsker de skal give videre, er den overvejende del, skal man måske overveje om det er “avlshopper” man har i stalden. Hoppens tidligere resultater og afstamning, samt forældrenes og andre slægtninges resultater bør selvfølgelig undersøges nøje.

Husk at manglende afstamning kan være en begrænsende faktor for hestens muligheder i avl og brug. Det kan tage en menneskealder at opbygge en god afstamning i 4 led. Afstammingsforholdene, og de resultater der ligger “gemt” i afstammingsgitteret, har stor betydning for mulighederne, og for hvor hurtigt målsætningen kan opnås. Specielt de 2 første led, hvor slægtskabet og dermed antallet af fælles gener er størst, har betydning for hvad man kan forvente sig. De efterfølgende led bør hovedsaglig kontrolleres for undersøgelse af stabiliteten i afstamningen og eventuelle problemer med indavl.

Begrundelsen for de ovennævnte forhold er overførslen af egenskaber fra forældre til afkom. En hest, som den står foran os, er præget af både arveanlæg og det miljø (pasning, træning og fodring m.m.) den er opvokset i. Det er den genetisk bestemte del, der bestemmer i hvilken grad fremtidigt afkom kommer til at arve forældrenes egenskaber. Sammenhængen udtrykkes i det statistiske begreb heritabiliteten (arvelighedsgraden) for de enkelte egenskaber i avlsålet. Arvelighedsgraden vil nærme sig 0 for egenskaber, der er meget miljøfølsomme og/eller hvis den arvelige variation er meget lille. Hvis arvelighedsgraden for en egenskab nærmer sig 1, er egenskaben robust overfor miljøpåvirkninger. Det betyder, at den overvejende del af variationen skyldes, at dyrene har forskellige gener. Arvelighedsgraden udtrykker også, hvor stor en del af en hests fænotypiske (udseende og fremtoning m.m.) afvigelse fra racens gennemsnit, der skyldes arv.

Tabel 1

Arvelighedsgraden måles på en skala mellem 0 og 1		
Høj	=	Over 0,5
Moderat	=	0,5 - 0,2
Lav	=	Under 0,2

Sagt med andre ord:

“Jo højere arvelighedsgraden er – jo mere nøjagtig kan den genetiske værdi måles på hestens udseende og fremtoning”.

Arvelighedsgraderne er forholdsvis høje for eksteriøregenskaber og noget lavere for brugsegenskaber, hvor miljøet har større indflydelse.

Tabel 2

Arvelighedsgrader (heritabiliteter) for egenskaber bedømt ved Dansk Varmblods eksteriørbedømmelser, egnethedstester og øvrige brugsafprøvninger.		
Eksteriør:		Arvelighedsgrad:
Type og kropsform	=	0,45
Forpart	=	0,40
Bagpart	=	0,35
Forlemmer	=	0,20
Baglemmer	=	0,20
Bevægelsen	=	0,25
Helhed	=	0,50
Springning:	Løs	Under rytter
Manerer	= 0,33	0,14
Teknik		0,13
Galop	= 0,27	0,14
Kapacitet	= 0,22	0,26
Gangarter:	Arvelighedsgrad	
Skridt	= 0,32	
Trav	= 0,48	
Galop	= 0,41	
Ridelighed	= 0,25	
Ridelighed, rytter	= 0,25	
Kapacitet, rytter	= 0,41	

Afstamningen giver altså informationer om hvad man forventer sig og et grundlag at arbejde ud fra. Men husk, at der skal en lovende, velbygget og talentfuld hest til en god afstamning, ellers har afstamningen ingen interesse.

Avlshoppernes afstamning bør også vurderes i forhold til de potentielle hingste, der er mulighed for at kombinerer med, indenfor en given avlsretning.

Specielt indenfor avlsretninger med mere eller mindre “lukket stambog”, hvor udbudet af hingste ofte er begrænset, og hvor de succesfulde hingste ofte repræsenterer de samme “blodlinier”.

Som eksempel kan hingstelisten for Dansk Oldenborg Avl fra omkring år 2000, bruges. Her havde 20 ud af i alt 66 hingste Alexander OLH 492 repræsenteret i de første 3 led. Oberst OLH 445 var repræsenteret i afstamningen på 10 hingste, Expert OLH 484 på 10 hingste og Urprinz OLH 657 indtil videre på 9 hingste. Disse hingste er også kun undersøgt i de første 3 led. Det bliver derfor vanskeligere at kombinere hopper med disse blodlinier i afstamningen med den rigtige hingst efter kvalitetsmæssige kriterier. Sagt på en anden måde, kan det blive et spørgsmål om at finde en hingst, som hoppen ikke er i familie med. Resultatet af det bliver nemt, at den ønskede avlsfremgang udebliver.

Der er mulighed for at beregne indavlsgraden for både et enkelt individ og kombinationer imellem hingste og hopper på HesteData.

Succesfuldt valg af hingst!

Det bedste udgangspunkt for succes er hingste, der understøtter hoppens stærke sider og i øvrigt er så korrekt som mulig.

“Husk, at to yderpunkter kun sjældent og uforudsigeligt giver en middelværdi“

Det betyder, at benstillingen på afkommet, efter en indfodet hoppe, ikke nødvendigvis bliver korrekt efter en hingst med fransk benstilling. Det sikreste er altid en korrekt hingst, så tæt på avlsmålet som muligt, og som brugsmæssigt ikke er vidt forskellig fra hoppen.

Kontroller altid afstamningen, den aktuelle kåringsstatus og avlsværdien på de hingste du ønsker at bruge eller vælge imellem.

Det sikre bl.a. i mod:

- Indavl
- Arvelige svagheder og sygdomme
- At afkommet kan registreres og kåres i det ønskede avlsforbund
- Afkom med overraskelser

Hvor kommer de nødvendige informationer fra?

De vigtigste informationer til udvalg af avlsdyr og rigtig kombination imellem avlsdyr kommer fra kåringer, brugsafprøvnings og konkurrencedeltagelse. Alt avlsarbejde drejer sig om udvalg af de mest egnede avlsdyr. Det medfører mulighed for konstant forbedring af racekarakteristikaer, type og brugsegenskaber m.m..

I takt med ændringer i hestenes brug, og nye tekniske muligheder, er der udviklet en række avlsforanstaltninger, der skal fremme sikker vurdering af hestenes formodede avlsværdi. EDB og moderne avlssystemer giver mulighed for beregning af de nødvendige statistikker og indekstal.

Disse informationer udtrykker resultaterne og den formodede avlsværdi, så sikkert som det er muligt på et givent tidspunkt i hestens liv. Resultaterne er overskuelige og giver mulighed for at oprangere avlsdyrene efter avlsværdi. Det vigtigste ved avlsværdiberegninger er oprangeringen, det gælder ikke mindst indekstallene. Ud fra dem kan man udvælge en “bruttotrup” af mulige hingsteemner og eventuelt frasortere hopper.

Stambogsføringen er den vigtigste grundlæggende avlsforanstaltning i et rationelt avlsarbejde med heste. Stambogsføringen omfatter:

- Følregistrering
- Certifikatudstedelse
- Registrering af resultater
- Statistiske beregninger

Det giver mulighed for beregning af sikre statistikker og et sikkert grundlag for avlsværdiberegninger. Vær altid opmærksom på grundlaget for de informationer der benyttes. Vurder altid sekundære informationer og salgsmaterialer kritisk.

Resultaterne bør løbende vurderes

Man skal som tidligere nævnt være kritisk i vurderingen af egne avlshopper. Jævnlig udskiftning kan være nødvendig, idet brugernes krav til heste og ponyer ændres med tiden, med løbende justeringer i avlsmålet til følge. Hvis avlsmålet ikke tilpasses brugernes krav, og hvis der ikke løbende sker en kvalitetsmæssig forbedring i de enkelte besætninger og avlsretninger, står avlsarbejdet i “stampe”. Man må da forvente, at de nærmeste konkurrenter overtager scenen.

Det primære er, at de nye generationer er bedre og mere egnede til den påtænkte anvendelse end de gamle. Det betyder, at avlshoppernes avlsværdi, i forhold til den aktuelle bestand, løbende må vurderes.

“Husk, at der er store chancer for at få godt afkom på gode moderdyr, og at de gode moderdyr er den afgørende forskel mellem mulig succes eller fiasko“.

Gratis købekontrakt og vejledning

I rådgivningen på SEGES kan det mærkes, at vi er midt i sæsonen, og der er netop nu mange forespørgsler omkring handelsemner. Det vigtigste råd vi leverer dagligt er at alle handler bør være skriftlige. Vi har derfor lagt vores købekontrakt med vejledning gratis på vores hjemmeside, og det kan hentes [HER](#).

Konstituering af Landsudvalget for Heste pr. 3. juni 2015

Forretningsudvalget

Formand: Hans Marius Jørgensen, Hønnerupvej 80, 5591 Gelsted

Næstformand: Jan Pedersen, Lundgårdsvej 21, 9510 Arden

Helle Dalsgaard, Nymarken 18, Ullits, 9640 Farsø

Søren Kjærum, Brandelev Stationsvej 20, 4700 Næstved

Jane Strate Buck, Steffensmindevej 2, 4840 Nr. Alslev

Produktionsudvalget

Formand: Hans Marius Jørgensen, Hønnerupvej 80, 5591 Gelsted

Henning Urup, Vejlevej 57, 6823 Ansager

Jane Strate Buck, Steffensmindevej 2, 4840 Nr. Alslev

Ib Kirk, Katrinelund, 7990 Øster Assels

Søren Juellund, Stenstrupvej 27, 9500 Hobro

Helle Dalsgaard, Nymarken 18, Ullits, 9640 Farsø

Søren Kjærum, Brandelev Stationsvej 20, 4700 Næstved

Formand for Stambogsudvalget

Jan Pedersen, Lundgårdsvej 21, 9510 Arden

Hesteforsøgsudvalget

Jane Strate Buck, Steffensmindevej 2, 4840 Nr. Alslev

Helle Dalsgaard, Nymarken 18, Ullits, 9640 Farsø

Søren Kjærum, Brandelev Stationsvej 20, 4700 Næstved

Jørgen Kold, SEGES Heste

Udvalg vedrørende Landsskuet

Søren Juellund, Stenstrupvej 27, 9500 Hobro

Kalender/Arrangementter – [Klik HER](#)

Kontakt til medarbejdere hos SEGES Heste – [Klik HER](#)

Avlsforbund tilknyttet Landsudvalget for Heste – [Klik HER](#)

Tilmelding/afmelding af nyhedsbrev – [Klik HER](#)

SEGES

SEGES Heste

Agro Food Park 15

DK-8200 Aarhus N

Tlf. +45 8740 5000, Fax +45 8740 5010

hestekontoret@seges.dk